

Sari Multala kok ym.

Kirjallinen kysymys isyyden kumoamisen määräajasta vanhemmuuslain valmistelussa

Eduskunnan puhemiehelle

Voimassa olevan isyyslain mukaan kanne isyyden kumoamiseksi on nostettava kahden vuoden määräajassa lapsen syntymästä, kun kanteen nostajana on äiti, mies, joka katsoo olevansa äidin avioliiton aikana syntyneen lapsen isä, tai mies, jonka isyys on todettu avioliiton perusteella. Jos miehen isyys on vahvistettu tunnustamisen perusteella, isyytensä tunnustaneen miehen ja äidin on pantava kanne vireille kahden vuoden kuluessa siitä, kun isyys on vahvistettu.

Määräajan päättymisen jälkeen kanne voidaan ottaa käsittelyyn vain laillisen esteen tai "erittäin painavan syyn" perusteella. Nykyisen oikeuskäytännön mukaan painavaksi syyksi ei kuitenkaan riitä edes se, että viranomaisen tekemän isyystutkimuksen mukaan henkilö osoittautuu 99,9 %:n varmuudella lapsen ei-biologiseksi isäksi.

Jos isyys on avioliiton perusteella todettu tai Digi- ja väestötietoviraston päätöksellä vahvistettu eikä isyyttä kumota määräajassa, joutuu mies lain mukaan myös elatusvelvolliseksi lapsen täysi-ikäisyyteen saakka. Elatusvelvollisuudesta koituvien elatusmaksujen lisäksi lapsella on oikeus sekä ei-biologisen vanhemman että isovanhempien perintöön, vaikka testamentilla muuta määrättäisiin. Väärän isyyden tapauksissa tällainen on oikeusvaltiossa kohtuutonta.

Edellä kuvatun isyyslain 44 §:n muuttamisesta on tehty viimeaikaisten uutisointien myötä useita kirjallisia kysymyksiä ja myös lakialoite. Lakialoitteella on tavoitteena virheellisten isyysuhteiden korjaaminen ja perhe-elämän suojaaminen. Ei-biologinen isyys voi paljastua lapsen ollessa minkäikäinen tahansa, ja siksi isyyden kumoamisen määräaika on vähintäänkin pidennettävä. Juridisten velvoitteiden lisäksi tällaisissa tapauksissa on huomioitava myös asianosaisille aiheutuvat henkiset kärsimykset ja niistä selviäminen.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa yhtenä yhteiskunnan eheyttä edistävänä tavoitteena mainitaan äitiys- ja isyyslakien yhdistäminen vanhemmuuslaiksi. Uusi isyyslaki (11/2015) tuli voimaan 1.1.2016 ja kansalaisaloitteen myötä säädetty äitiyslaki (253/2018) 1.4.2019. Molempien lakien valmistelutyössä useat lausunnonantajat ehdottivat siirtymistä erillisistä laeista kohti vanhemmuuslakia.

Oikeusministeriön mukaan näiden kahden lain yhdistämisessä toteutetaan isyys- ja äitiyslakien soveltamiskäytännöissä ilmenneet tarkistustarpeet.

Kirjallinen kysymys KK 114/2021 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Ottaako ministeriö lainvalmistelussaan huomioon myös isyyslain soveltamiskäytännössä ilmenneen tarkistustarpeen, joka koskee isyyslain määrittelemää isyyden kumoamisen määräaikaa?

Helsingissä 8.3.2021

Sari Multala kok
Marko Kilpi kok
Pauli Kiuru kok
Wille Rydman kok
Paula Risikko kok